

**ATATÜRK ORMAN ÇİFTLİĞİ
JANDARMA KARAKOLU**

**TMMOB
MİMARLAR ODASI ANKARA ŞUBESİ**
Nisan 2013

GİRİŞ

Atatürk Orman Çiftliği, kuzey-güney ve doğu-batı doğrultusunda genişleyen/gelişen bir yerleşke olarak tasarlanmıştır. Kurulduğu yıllarda batıda Sincan'dan, doğuda Kayaş'a kadar uzanan çok büyük bir araziye kaplamaktadır. Çiftlik bugün 33.354 dönümlük bir alana sahiptir.¹

Atatürk Orman Çiftliği kurulduğu yıllardan bugüne kadar birçok farklı yolla küçülmüş, büyük bölümün kaybetmiştir ve halen Çiftlik arazisi farklı gerekçelerle küçültülmeye devam etmektedir. Örneğin, yerleşkenin merkezindeki ana yapılardan ünlü mimar Ernst Egli'nin tasarımı olan Marmara Köşkü ve Bira Fabrikası günümüzde Atatürk Orman Çiftliği'nin kullanımında değildir.

Ancak Atatürk Orman Çiftliği'nin sahip olduğu işlevleri ile erken Cumhuriyet döneminde Türkiye'de ve Başkent Ankara'da gerçekleştirilmek istenen modernite projesinin bir adımı olduğu unutulmamalıdır. Atatürk Orman Çiftliği halen özgün işlevini sürdüren mekanları ile birlikte kuruluşundan gelişimine kadar uzanan çok katmanlı bilgiyi kentliyle paylaşan kamusal bir alan haline gelmelidir. Barındırdığı mevcut sosyal ve kültürel işlevlerinin canlandırılmasıyla kentin odak noktası haline dönüştürülmesi ve Çiftliğin korunarak gelecek kuşaklara aktarılması önemlidir. Tüm bunların yanında alanın sahip olduğu yeşil dokunun da aynı hassasiyetle değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Bu rapor, Ankara'nın başkent oluşundan sonraki gelişmesinde, Ankaralıların kamusal yaşamında büyük önemi olan alanlardan Atatürk Orman Çiftliği'nde yer alan Jandarma Karakolu Binası'nın kültür varlığı olarak tesciline yönelik çalışmalara ön ayak olmak amacıyla kaleme alınmıştır.

¹ Atatürk Orman Çiftliği ile ilgili detaylı bilgi için, bkz. Keleş, R.,(1990), "Atatürk Orman Çiftliği", Ankara Dergisi, Cilt: 1, Sayı: I, Ekim, s. 71-74; Öztoprak, İ., "Atatürk Orman Çiftliği'nin Tarihi", Atatürk Araştırma Merkezi Yayını ve "Bir Çağdaşlaşma Öyküsü-Cumhuriyet Devriminin Büyük Eseri: Atatürk Orman Çiftliği", Koleksiyoncular Derneği Sergi Kataloğu. Çiftliğin güncel sorunları ve çözüm önerileri hakkında, bkz. "Dünü, Bugünü ve geleceği ile Atatürk Orman Çiftliği" Sempozyum Kitabı (1993), Ziraat Mühendisleri Odası; Atak, E. ve Şahin, Z. (2004) "Atatürk Orman Çiftliği'nin 79 Yılı ve Çiftliğin Korunmasına Yönelik Politika Arayışları", Planlama, 03 ve Keskinok, Ç., (2000) "Atatürk Orman Çiftliği: Kuruluşu, Sorunları ve Çözüm İçin Öneriler", Mimarlık, s.292. Ayrıca TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nin 8 Ekim 2012'de düzenlediği "Atatürk Orman Çiftliği ve Ankara'nın Geleceği" başlıklı sempozyum sunuşları da bu konuda önemli bilgi vermektedir.

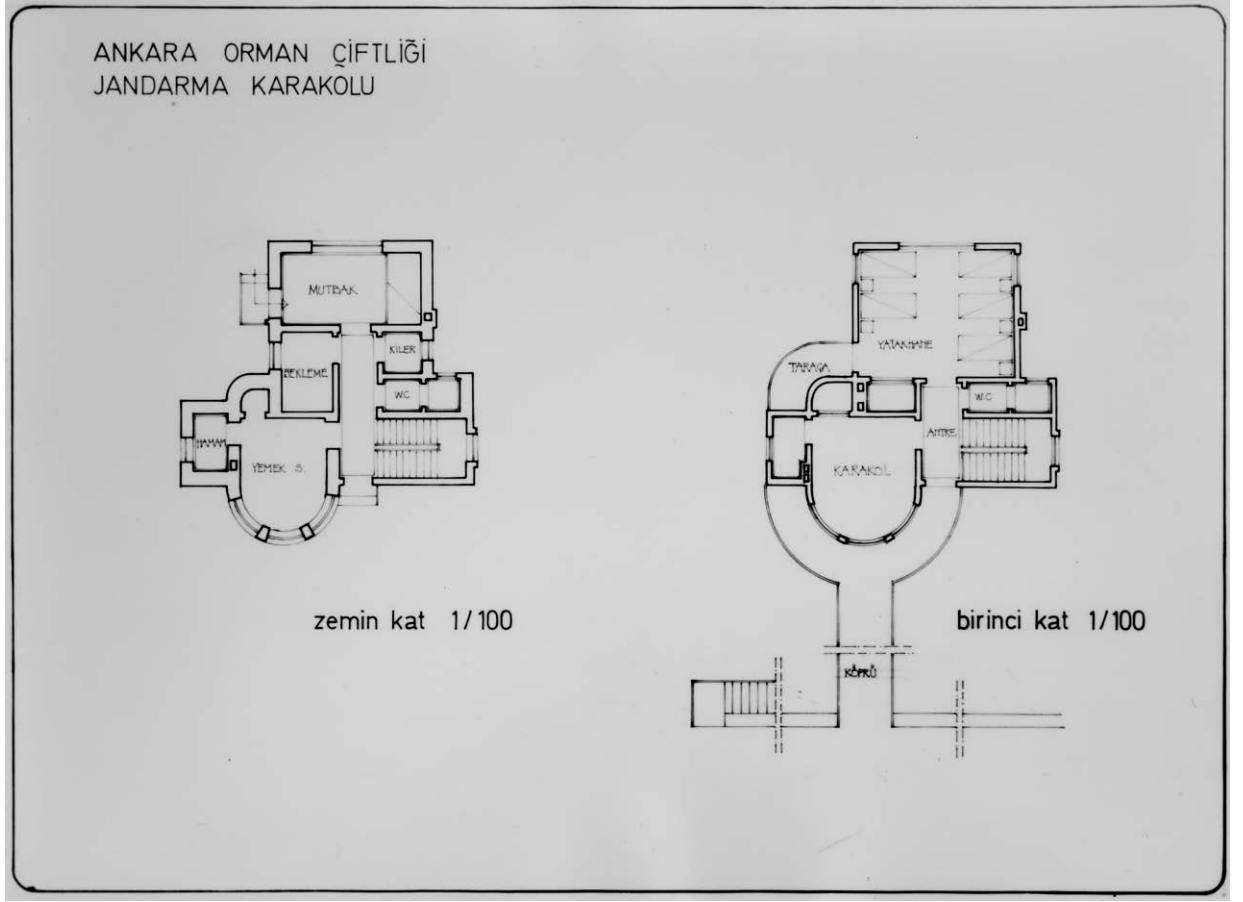
ORMAN ÇİFTLİĞİ JANDARMA KARAKOLU

Orman Çiftliği Jandarma Karakolu Nafia Vekâleti İnşaat Dairesi tarafından 1934 yılında Atatürk Orman Çiftliği'nde inşa edilmiştir.

Orman Çiftliği Jandarma Karakolu'nun konumu (Kaynak: Google Earth)

Yol düzeyinden 3.30 metre aşağıda olan iki katlı binanın üst katına uzun bir köprü ile ulaşılmaktadır. Bina jandarma için mutfak, kileri, banyosu, yemek salonu ve yatakhane ile hem barınak, hem de güvenlik görevini sürdüreceği bir yer olarak tasarlanmıştır.

Orman Çiftliği Jandarma Karakolu kat planları (Kaynak: TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Arşivi)

Yapıldığı dönemin özelliklerinden olan kütlenin yarım silindirik uzantısı, küçük bir konut ölçeğinde ve görünümünde olan bu yapının asimetrik plan düzeninde de uygulanmıştır. Giriş katında bu uzantının üstünü, yarım daire biçimini daha da ortaya çıkaran geniş bir saçak çevrelemektedir.

Orman Çiftliği Jandarma Karakolu Ön Cephe Görüntüsü (Kaynak: TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Arşivi)

Yapının cephelerinde gri serpmeli sıva kullanılmıştır. Beyaza boyalı kalın ahşap pencere çerçeveleri, yüzeylerin koyu rengi ile karışık yapılmaktadır. Bir metre yüksekliğindeki korkuluk duvarı, saçak ve düz çatı bordürlerle bitmektedir².

Orman Çiftliği Jandarma Karakolu Arka Cephe Görüntüsü (Kaynak: TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Arşivi)

² TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi tarafından yürütülen Bina Kimlikleri ve Envanteri Projesi'nde yer alan bilgilerdir. Ayrıca bkz. Aslanoğlu, İ., "Erken Cumhuriyet Dönemi Mimarlığı 1923-1938", 2001.

SONUÇ

Atatürk Orman Çiftliği Jandarma Karakolu Binası tasarlandığı dönemin kentsel ve mimari özelliklerini en iyi şekilde yansıtan yapılardan biridir ve korunması gereklidir. Ayrıca söz konusu yapı, özgün bir mimari biçime sahiptir. Bu özgünlük, sadece tasarımda değil, yapı malzemelerinde ve yapım tekniğinde de kendisini göstermektedir.

1930'lu yıllarda yapılmış, sade ve modern tasarımı ile Ankara'nın özellikli yapılarından biri olan Atatürk Orman Çiftliği Jandarma Karakolu'nun **kültür varlığı olarak tespit işlemlerinin başlatılması** için gerekli işlemlerin gerçekleştirilmesini, izin ve değerlendirmelerinize sunarız.

Tezcan Karakuş Candan
TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi
42. Dönem Yönetim Kurulu adına
Sekreter Üye